

Fiskeri- og havministeren

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/6512-5

Dato
5. november 2025

Dokument 8:13 S (2025-2026) - representantforslag om fortsatt fiske i Oslofjorden

Jeg viser til representantforslag 8:13 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Jon Engen-Helgheim, Bård Hoksrud, Morten Stordalen, Liv Gustavsen og Himanshu Gulati om fortsatt fiske i Oslofjorden. Deler av svaret er innhentet fra klima- og miljøministeren, som koordinerer arbeidet for Oslofjorden.

Tilstanden i Oslofjorden er kritisk. Å oppnå en ren og rik fjord forutsetter en samordnet bruk av virkningsfulle tiltak mot de viktigste kildene til påvirkning. Innen jordbruk og avløp er det allerede innført tiltak for å redusere nitrogentilførselen til fjorden. I jordbruket er det innført flere regionale miljøkrav som blant annet inkluderer redusert høstpløying og krav om kantsoner. Tidligere i år ble det også vedtatt et nytt gjødselregelverk som stiller strengere krav til lagring og spredning av gjødsel. For avløp har regjeringen varslet kommunene om at de må få på plass nitrogenfjerning. Stadig flere kommuner tar en aktiv rolle, og i Hokksund stod nytt renseanlegg med nitrogenfjerning klart tidligere i år. I tillegg er Fredrikstad, Hvaler og Sarpsborg i gang med bygging av nye renseanlegg med nitrogenfjerning. Regjeringen foreslår i budsjettet for 2026 å styrke tilskuddsordningen for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning for kommunene.

Som representantene påpeker, er situasjonen i Oslofjorden svært sammensatt. Oslofjorden er det kystområdet i Norge som er under størst menneskelig påvirkning. For å løse et slikt sammensatt problem er det behov for mange ulike tiltak som retter seg mot *alle* de store påvirkningsfaktorene, herunder fiskeri.

Fiskeritiltakene som innføres i Oslofjorden er basert på faglige råd fra Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet. Tiltakene hadde stor oppslutning i fagmiljøene under høringen, og er i tråd med internasjonal praksis for restaurering av marine økosystemer. Formålet med nullfiskeområdene som innføres fra 1. januar 2026 er å styrke både fiskebestandene og økosystemet i Oslofjorden.

Representantene viser til at man bør begynne med de minst inngripende tiltakene, som krav til redskaper. Tiltakspakken som ble innført i 2019 for å verne om kysttorsken inneholdt tekniske krav til redskaper, herunder forbud mot bunnsatte garn og påbud om sorteringsrist i rekefisket, med noen dispensasjoner. Disse tiltakene har foreløpig ikke oppnådd ønsket effekt. Regjeringen innfører derfor også innstramminger i de tekniske kravene til fiskeredskaper fra 1. januar, som vil gjelde i områdene i fjorden som forblir åpne for fiske.

Fordi kildene til påvirkning er mange og sammensatte vet vi ikke nøyaktig hvordan ulike tiltak vil fungere i sammenheng. De faglige etatene, inkludert Fiskeridirektoratet, var imidlertid tydelige på at nullfiskeområder er det fiskeritiltaket som man kan forvente at vil ha størst effekt, selv om dette er vanskelig å kvantifisere på forhånd. Fiskeridirektoratet viste videre til at usikkerheten knyttet til størrelsen på effekten ikke bør stå i veien for å iverksette tiltaket. I arbeid med sammensatte miljøproblemer er det ofte en utfordring at usikkerhet knyttet til kvantifisering av effekter står i veien for at tiltakene som er nødvendig for å løse problemet blir gjennomført. Jeg mener at vi må lytte til de faglige rådene, og innføre nullfiskeområdene fra 1. januar, som planlagt.

Representantene ber regjeringen legge frem en modell for et spleiselag for investeringer i nitrogenrensing av avløpsvann i områder som blir pålagt nye rensekrav. Miljøtilstanden i Oslofjorden er alvorlig, og utslipp fra kommunal avløpssektor er en av de største påvirkene. Som følge av den alvorlige tilstanden i Oslofjorden ble det i 2022 sendt brev til statsforvalterne i Oslofjordens nedbørsfelt om at det i denne regionen fremover må stilles krav til nitrogenfjerning. Hurtig innsats er avgjørende for å redde fjorden, og derfor må alle kommunene bidra. Bare på den måten kan den negative utviklingen i Oslofjorden snus. Det er et kommunalt ansvar å sikre avløpstjenester til innbyggerne. Kommunene er ansvarlige for å sikre at den nødvendige rensingen kommer på plass, og at tjenesten er tilgjengelig og oppfyller gjeldende krav. Prinsippene om selvkost og forurensar-betaler gjelder på området. Prinsippet om selvkost betyr at kommunene har mulighet til å fullfinansiere kostnadene for avløpsrensing gjennom gebyr til innbyggerne. Det er vi som bruker tjenestene som må betale for dem. Det er rimelig at de som står for indirekte og direkte forurensende utslipp til Oslofjorden, også er de som betaler for rensingen av utslippet.

Det legges ikke opp til en statlig tilskuddsordning for avløpsinvesteringer. Regjeringen har over flere år bevilget midler til en tilskuddsordning for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning for kommunene i Oslofjordens nedbørsfelt. I 2025 er det bevilget over 50 millioner til tilskuddsordningen. For 2026 har regjeringen foreslått å styrke ordningen med 18 millioner kroner, slik at ordningen blir på over 70 millioner kroner. Tilskuddsordningen har

bidratt til at mange kommuner og interkommunale selskaper har startet med planlegging av nitrogenfjerning. Midlene bidrar til at kommunene får gjort grundigere vurderinger og utarbeidet sikrere beslutningsgrunnlag for å få på plass nitrogenfjerning innenfor Oslofjordens nedbørfelt. Mange prosjekter omhandler utredning av samarbeid mellom kommuner, som i mange tilfeller vil føre til bedre renseanlegg til lavere kostnad. Enkelte prosjekter har fått støtte til å teste ut teknologi for å optimalisere nitrogenfjerningen ved sine anlegg. Dette vil føre til høyere rensegrad og mindre utslipp av nitrogen til Oslofjorden.

Regjeringen har også prioritert å styrke statsforvalterne og Miljødirektoratet for å sikre god fremdrift i arbeidet med å få på plass bedre renseløsninger. I forslaget til statsbudsjett for 2026 har vi foreslått ytterligere styrking av statsforvalterne, og det er foreslått 20 millioner til statsforvalternes arbeid med kommunalt avløp. Av disse 20 millionene skal 12 millioner gå til statsforvalternes arbeid med avløp innenfor Oslofjordens nedbørsfelt. Med økte midler til statsforvalterne vil regjeringen bidra til at statsforvalterne får fulgt opp de kommunene som er i brudd med gjeldende krav, og hvor utslippene har størst betydning for miljøet, samt at statsforvalterne kan følge opp tettere og etterspørre framdrift i kommunenes prosesser med å få på plass bedre avløpsrensing. Det er likevel viktig å huske at det å få på plass bedre rensing ikke skjer over natten, og at det vil kunne ta tid å se effekten av bedre avløpsrensing.

Videre ber representantene om at regjeringen snarest åpner for fortsatt fiske med teiner og fiske med stang fra land i Oslofjorden. Dette er ikke forbudt i dag. Fra 1. oktober er det kun tillatt å høste fisk med håndholdte redskaper for fritidsfiskere. Dette innebærer et forbud mot fiske etter fisk med for eksempel garn, men begrenser ikke fiske med stang. Videre er det tillatt å fiske etter skalldyr med inntil 10 teiner, utenom i hummerfiske, hvor det kun tillattes inntil 5 teiner per person. Når nullfiskeområdene trer i kraft 1. januar, vil det imidlertid ikke være lov å fiske med noen redskaper innenfor grensene av disse, heller ikke i fritidsfiske. Dette er fordi det er svært mange fritidsfiskere i Oslofjordområdet, og fritidsfiske bidrar til vesentlig påvirkning av økosystemet både i form av uttak av fisk og skalldyr og i form av tapte redskaper og spøkelsesfiske.

De faglige rådene peker på at totalt forbud mot all fiskeriaktivitet er et viktig kriterium for at nullfiskeområder skal oppnå ønsket effekt. Det vil imidlertid være mulig for blant annet kommuner og foreninger å søke Fiskeridirektoratet om dispensasjon til å gjennomføre aktiviteter som formidler kystkultur med fokus på skånsom høsting i nullfiskeområdene. Det vil vektlegges at aktiviteten skal ha liten påvirkning på økosystemet. Dette er for å gi befolkningen som bor langs Oslofjorden mulighet til å oppleve denne viktige formen for friluftsliv, også i den tiårsperioden hvor nullfiskeområdene skal få virke.

Jeg har stor respekt for betydningen rekefiske har og har hatt for lokalmiljøer langs Oslofjorden og er klar over den store innsatsen næringen har lagt i å utvikle et skånsomt fiske. Jeg har gjennom hele denne prosessen arbeidet for å legge til rette for at rekefiske skal kunne fortsette. Tilstanden i Oslofjorden krever at vi handler nå, og at vi handler bredt og effektivt. Regjeringen har lyttet til de faglige rådene og stenger store sammenhengende arealer for alt fiske fra 1. januar, slik at økosystemet skal få best mulig forutsetninger for å

hente seg inn igjen. Samtidig har regjeringen valgt å holde store deler av fjorden åpent for fiske, herunder Hvalerrenna, som er et særlig viktig rekefelt. Tiltakene vil få store konsekvenser for enkelte aktører, og dette er dramatisk og inngripende. Derfor foreslår regjeringen å bevilge 15 millioner til omstillingstiltak for fiskerinæringen over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett for 2026. Regjeringen arbeider med å vurdere hvordan midlene skal brukes. Videre er det foreslått å bevilge 40 millioner kroner til naturrestaurering i Oslofjorden og Oslofjordens nedbørsfelt over Klima- og miljødepartementets budsjett. Regjeringen oppfordrer fiskere som blir berørt av de nye fiskeritiltakene til å søke om tilskudd til gode restaureringstiltak, slik at de kan bidra med sin kompetanse og sitt utstyr i arbeidet for å bedre fjordens tilstand.

Selv om det vil være mindre områder som er åpne for fiske og flere om plassen, ligger mye til rette for at et rekefiske skal kunne fortsette utenfor nullfiskeområdene, og dette har hele tiden vært intensjonen. Jeg skal nå fokusere på god dialog med næringen frem mot innføringen av nullfiskeområdene, og se på hvordan vi kan støtte opp om dem som rammes hardest og ikke har mulighet til å fortsette fisket.

Så kan jeg forsikre representantene om at regjeringen samarbeider tett med fylkeskommunene, kommunene og ulike etater og organisasjoner for å redusere påvirkningen fra alle de viktige sektorene, herunder avløp og jordbruk. Arbeidet for Oslofjorden fortsetter og forsterkes, slik at inngripende tiltak som nullfiskeområdene skal oppnå best mulig effekt.

Med hilsen

Marianne Sivertsen Næss